2026-yil
9-son

“FAN VA TA’LIM YANGILIKLARI”

ILMIY - METODIK

JURNALI

saen.uz

FAN VA TA'LIM YANGILIKLARI
JURNALI

2026-yil
9-son

Bosh muharrir:
Shoumarov G‘ayrat Bahromovich, psixologiya fanlari doktori, akademik

Bosh muharrir o‘rinbosari:
Qodirov Umarali Do‘stqobilovich, psixologiya fanlari doktori (DSc), professor

Mas’ul kotib:
Muqimov Alisher

Texnik muharrir:
Qarshiyev Jamshid Murotaliyevich, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.

TAHRIR HAY’ATI:

01.00.00 – FIZIKA-MATEMATIKA FANLARI
Ayupov Shavkat Abdullayevich, fizika-matematika fanlari doktori, akademik
A’zamov Abdulla, fizika-matematika fanlari doktori, akademik
Zohidov Erkin A’zamovich, fizika-matematika fanlari doktori, professor

02.00.00 – KIMYO FANLARI
Normaxamatov Nodirali Soxobataliyevich, kimyo fanlar doktori, professor
Tojibayev Komiljon Sharobitdinovich, kimyo fanlar doktori, akademik

03.00.00 – BIOLOGIYA FANLARI
Abdurahmonov Ibrohim Yo‘lchiyevich, biologiya fanlari doktori, akademik
Sulaymonov Botirjon Abdushukurovich, biologiya fanlari doktori, akademik

04.00.00 – GEOLOGIYA-MINERALOGIYA FANLARI
Fayziyev Abdulhaq Radjabovich, geologiya-mineralogiya fanlari doktori, professor
Husanov Sultonboy To‘xtayevich, geologiya-mineralogiya fanlari doktori, professor

05.00.00 – TEXNIKA FANLARI
Allayev Qahramon Rahimovich, texnika fanlari doktori, akademik
Majidov Inom Urishevich, texnika fanlari doktori, professor
Turobjonov Sadritdin Maxamatdinovich, texnika fanlari doktori, akademik
Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

06.00.00 – QISHLOQ XO‘JALIGI FANLARI
Namozov Shodmon Ergashovich, qishloq xo‘jaligi fanlari doktori, akademik
Shoumarov Hikmat Bahromovich, qishloq xo‘jaligi fanlari nomzodi, professor

07.00.00 – TARIX FANLARI
Ziyo Azamat Hamid o‘g‘li, tarix fanlari doktori, akademik
Sagdullayev Anatoliy Sagdullayevich, tarix fanlari doktori, akademik
Yusupova Diloram Yunusovna, tarix fanlari doktori, akademik

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI
Abdurahmonov Qalandar Xodjayevich, iqtisod fanlari doktori, akademik
Musayev Behzod Anvarovich, iqtisod fanlari nomzodi
To‘xliyev Nurislom, iqtisod fanlari doktori, akademik
G‘ulomov Saidahror Saidahmedovich, iqtisod fanlari doktori, akademik

FAN VA TA'LIM YANGILIKLARI
JURNALI
2026-yil
9-son

09.00.00 – FALSAFA FANLARI
Nazarov Qiyom Normirzayevich, falsafa fanlari doktori, professor
Saifnazarov Ismoil Saifnazarovich, falsafa fanlari doktori, professor

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI
Mengliyev Baxtiyor Rajabovich, filologiya fanlari doktori, professor
Sirojiddinov Shuhrat Samariddinovich, filologiya fanlari doktori, akademik
Xidirov Rajab Gulmatovich, filologiya fanlari nomzodi, dotsent (Tojikiston)

11.00.00 – GEOGRAFIYA FANLARI
Nigmatov Asqar Nigmatullayevich, geografiya fanlari doktori, professor
Tojiyeva Zulxumor Nazarovna, geografiya fanlari doktori, professor

12.00.00 – YURIDIK FANLAR
Rustamboyev Mirzayusuf Hakimovich, yuridik fanlar doktori, professor
Saidov Akmal Xolmatovich, yuridik fanlar doktori, akademik
Xolmo'minov Jumanazar Toshtemirovich, yuridik fanlar doktori, professor
Qodirov Bobiromon Bekmurodovich, yuridik fanlar doktori, professor

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI
Djurayev Risboy Haydarovich, pedagogika fanlari doktori, akademik
Ibraimov Xolboy, pedagogika fanlari doktori, akademik
Musurmonova Oynisa, pedagogika fanlari doktori, professor
Umarov Bahrom Norboyevich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

14.00.00 – TIBBIYOT FANLARI
Akilov Xabibulla Ataullayevich, tibbiyot fanlari doktori, professor
Nazirov Feruz Gafurovich, tibbiyot fanlari doktori, akademik

15.00.00 – FARMATSEVTIKA FANLARI
Abdullabekova Viloyat Nurillabekovna, farmatsevtika fanlari doktori, professor
Tulaganov Abduqodir Abdurahmonovich, farmatsevtika fanlari doktori, professor

16.00.00 – VETERINARIYA FANLARI
Daminov Asadullo Suvonovich, veterinariya fanlari doktori, professor
Jabborov Shuhrat Abdumajidovich, veterinariya fanlari doktori, professor
G'afurov Aktam G'afurovich, veterinariya fanlari doktori, professor

17.00.00 – SAN'ATSHUNOSLIK FANLARI
Ahmedova Nigora Rahimovna, sanatshunoslik fanlari doktori, professor
Hakimov Akbar Abdullayevich, san'atshunoslik fanlari doktori, akademik

18.00.00 – ARXITEKTURA
Nozilov Dodo Avazovich, arxitektura fanlari doktori, professor
Uralov Axtam Sindarovich, arxitektura fanlari doktori, professor

19.00.00 – PSIXOLOGIYA FANLARI
Abdusamatov Hasanboy Usmonjon o'g'li, psixologiya fanlari doktori, professor
Barotov Sharif Ramazonovich, psixologiya fanlari doktori, professor
Karimova Vasila Mamanosirovna, psixologiya fanlari doktori, professor
Halimova Mashraboy Vohidovna, psixologiya fanlari doktori, professor
Lazar Drajeta, psixologiya fanlari doktori, professor, Belgrad, Serbiya
Karpinskiy Konstantin Viktorovich, psixologiya fanlari doktori, professor, Grodno, Belarussiya
Suletbayeva Ella Serikbayevna, psixologiya fanlari doktori, dotsent

FAN VA TA'LIM YANGILIKLARI
JURNALI
2026-yil
9-son

22.00.00 – SOTSIOLOGIYA FANLARI
Bekmurodov Mansur Bobomurodovich, sotsiologiya fanlari doktori, professor
Toshmuhamedova Dilorom Gafurdjanovna, sotsiologiya fanlari doktori

23.00.00 – SIYOSIY FANLAR
Fayzullayev Alisher Omonullayevich, siyosiy fanlar doktori, professor
Hasanov Otabek Abdurashidovich, siyosiy fanlar doktori
Paxrutdinov Shukritdin Ilyasovich, siyosiy fanlar doktori, professor
Omonov Baxtiyor Axtamovich, siyosiy fanlar doktori, professor
Quronboyev Qahramon Qo'chqorovich, siyosiy fanlar doktori, professor
Avazov Komil Xolliyevich, siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori

24.00.00 – ISLOMSHUNOSLIK FANLARI
Ibrohimov Ne'matulla, filologiya fanlari doktori, akademik
Islomov Zohidjon Mahmudovich, filologiya fanlari doktori, professor

FAN VA TA'LIM YANGILIKLARI
JURNALI
2026-yil
9-son

UDK 349.6:342.7

Baxtiyorov Faxriyor Akromjon o‘g‘li,
O‘zbekiston Respublikasi Jamoat xavfsizligi universiteti o‘qituvchisi

YOSHLARNING EKOLOGIK HUQUQLARINI HIMOYA QILISH: HUQUQIY ASOSLAR VA TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI

Annotatsiya. Mazkur maqolada yoshlarning ekologik huquqlarini himoya qilishning nazariy-huquqiy asoslari, ekologik xavfsizlikni ta’minlashning yoshlar hayotidagi o‘rni hamda qulay atrof-muhitga ega bo‘lish huquqining mazmuni tahlil qilinadi. Shuningdek, O‘zbekiston Respublikasida yoshlarning ekologik huquqlarini konstitutsiyaviy va huquqiy jihatdan ta’minlash masalalari yoritiladi. Tadqiqot natijasida yoshlarning ekologik huquqlarini samarali ta’minlashda ekologik ta’lim, ekologik madaniyat, ekologik axborotdan foydalanish va davlat organlari faoliyatini takomillashtirishning ahamiyati asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar: yoshlar, ekologik huquqlar, ekologik xavfsizlik, qulay atrof-muhit, ekologik madaniyat, Konstitutsiya, ekologik ta’lim, huquqiy himoya.

ЗАЩИТА ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ПРАВ МОЛОДЁЖИ: ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ И ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ

Аннотация. В статье анализируются теоретико-правовые основы защиты экологических прав молодежи, значение обеспечения экологической безопасности в жизни молодежи и содержание права на благоприятную окружающую среду. Освещаются вопросы конституционного и правового обеспечения экологических прав молодежи в Республике Узбекистан. По результатам исследования обосновывается значение экологического образования, экологической культуры, доступа к экологической информации и совершенствования деятельности государственных органов в обеспечении экологических прав молодежи.

Ключевые слова: молодежь, экологические права, экологическая безопасность, благоприятная окружающая среда, экологическая культура, Конституция, экологическое образование, правовая защита.

PROTECTION OF THE ENVIRONMENTAL RIGHTS OF YOUTH: LEGAL FOUNDATIONS AND ISSUES OF IMPROVEMENT

Abstract. This article analyzes the theoretical and legal foundations for protecting the environmental rights of young people, the role of environmental security in their lives, and the content of the right to a favorable environment. The

constitutional and legal mechanisms for ensuring the environmental rights of youth in the Republic of Uzbekistan are examined. The study substantiates the importance of environmental education, environmental culture, access to environmental information, and the improvement of public authorities' activities in effectively ensuring the environmental rights of young people.

Keywords: youth, environmental rights, environmental security, favorable environment, environmental culture, Constitution, environmental education, legal protection.

Kirish. Bugungi kunda ekologik xavfsizlikni ta'minlash insoniyat oldida turgan eng muhim global vazifalardan biri hisoblanadi. Atrof tabiiy muhitning ifloslanishi, tabiiy resurslardan oqilona foydalanmaslik, chiqindilar bilan bog‘liq muammolarning murakkablashuvi hamda ekologik muvozanatning buzilishi inson salomatligi va hayot sifatiga bevosita ta'sir ko‘rsatmoqda. Ayniqsa, ushbu jarayonlarning yosh avlod hayoti va kelajagiga ta'siri yoshlarning ekologik huquqlarini samarali huquqiy himoya qilish masalasini dolzarb ilmiy muammolardan biriga aylantirmoqda.

Yoshlar jamiyatning faol va istiqbolli qatlami sifatida ekologik muhitning holati bilan bevosita bog‘liq sharoitda yashaydi. Ularning sog‘lom hayot kechirishi, ta'lim olishi, mehnat qilishi va har tomonlama rivojlanishi uchun atmosfera havosi, suv, tuproq hamda boshqa tabiiy resurslarning xavfsiz va sog‘lom holatda bo‘lishi zarur. Shu bois qulay atrof-muhitga ega bo‘lish huquqi yoshlarning fundamental manfaatlari bilan chambarchas bog‘liqdir.

Ekologik muammolarning tobora kuchayib borishi yoshlarning ekologik huquqlarini nafaqat e'tirof etish, balki ularni amalda ta'minlash va himoya qilishning samarali mexanizmlarini yaratishni ham talab etmoqda. Bunda ekologik qonunchilikning takomillashuvi, ekologik axborotning ochiqligi, jamoatchilik nazoratining samaradorligi hamda yoshlarning ekologik masalalardagi faolligini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, yosh avlodning ekologik madaniyati va huquqiy savodxonligini yuksaltirish atrof-muhitni muhofaza qilishga mas'uliyatli munosabatni shakllantirishning muhim omillaridan biridir.

Yoshlarning ekologik huquqlarini himoya qilish masalasi inson huquqlarini ta'minlash, barqaror rivojlanish va kelajak avlodlar manfaatlarini himoya qilish tamoyillari bilan ham uzviy bog‘liq. Mazkur huquqlarning samarali kafolatlanishi nafaqat bugungi yoshlarning salomatligi va farovonligini ta'minlash, balki kelajak avlodlar uchun sog‘lom va xavfsiz ekologik muhitni saqlab qolishga ham xizmat qiladi.

Mazkur maqolaning maqsadi yoshlarning ekologik huquqlarini himoya qilishning huquqiy asoslarini tahlil qilish, ushbu sohadagi mavjud muammolarni aniqlash hamda ekologik huquqlarni ta'minlash mexanizmlarini takomillashtirish bo‘yicha ilmiy takliflar ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqot metodlari. Tadqiqot jarayonida formal-yuridik, tizimli, mantiqiy, qiyosiy-huquqiy hamda tahlil va sintez metodlaridan foydalanildi. Formal-yuridik metod orqali yoshlarning ekologik huquqlariga oid konstitutsiyaviy va huquqiy normalarning mazmuni o‘rganildi. Tizimli tahlil ekologik huquqlarning inson huquqlari tizimidagi o‘rnini aniqlash imkonini berdi.

Shuningdek, mantiqiy tahlil yordamida ekologik xavfsizlik, ekologik huquqlar va ekologik madaniyat o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlik yoritildi. Tadqiqotning metodologik asosini inson huquqlarining ustuvorligi, barqaror rivojlanish, ekologik xavfsizlik hamda avlodlar manfaatlari muvozanati tamoyillari tashkil etadi.

Qiyosiy-huquqiy metod asosida O‘zbekiston Respublikasidagi ekologik huquqlarni tartibga soluvchi huquqiy normalar umumiy xalqaro huquqiy yondashuvlar bilan qiyosiy tahlil qilindi. Bunda ekologik huquqlarni ta’minlash, ekologik axborotdan foydalanish va jamoatchilikning ekologik masalalardagi ishtiroki bilan bog‘liq huquqiy mexanizmlarning o‘ziga xos jihatlari o‘rganildi. Mazkur yondashuv milliy qonunchilikni takomillashtirishning ustuvor yo‘nalishlarini aniqlash imkonini berdi.

Tadqiqot davomida ilmiy adabiyotlar, normativ-huquqiy hujjatlar va ekologik huquqlarni ta’minlashga oid nazariy qarashlar ham tahlil qilindi. Tahlil va sintez metodlari yordamida o‘rganilgan ma’lumotlar umumlashtirilib, yoshlarning ekologik huquqlarini samarali himoya qilishga ta’sir etuvchi asosiy omillar aniqlandi. Olingan natijalar asosida ekologik ta’lim va madaniyatni rivojlantirish, ekologik axborotning ochiqligini ta’minlash hamda yoshlarning ekologik qarorlar qabul qilish jarayonidagi ishtirokini kengaytirishga qaratilgan ilmiy xulosalar shakllantirildi.

Natijalar. Yoshlarning ekologik huquqlari insonning sog‘lom va qulay atrof-muhitda yashashini ta’minlashga xizmat qiluvchi huquqiy imkoniyatlar majmui sifatida namoyon bo‘ladi. Mazkur huquqlar ekologik xavfsiz muhitda yashash, qulay atrof-muhitga ega bo‘lish, atrof-muhit holati to‘g‘risida ishonchli axborot olish hamda ekologik manfaatlarni himoya qilish imkoniyatlarini qamrab oladi.

Yoshlarning ekologik huquqlarini ta’minlashda O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi muhim huquqiy asos hisoblanadi. Konstitutsiyaning 49-moddasida har kimning qulay atrof-muhitga va uning holati to‘g‘risidagi ishonchli axborotga ega bo‘lish huquqi mustahkamlangan. Shuningdek, davlat fuqarolarning ekologik huquqlarini ta’minlash, atrof-muhitni muhofaza qilish va ekologik muvozanatni saqlashga qaratilgan choralarni amalga oshirishi belgilangan.

Ekologik huquqlar faqat davlat tomonidan taqdim etiladigan imkoniyat emas, balki shaxsning hayoti, sog‘lig‘i va farovonligini ta’minlash bilan bog‘liq fundamental huquqiy qadriyatdir. Yoshlarning ekologik xavfsiz muhitda yashashi ularga tabiiy ofatlar, ekologik halokatlar va atrof-muhitning zararli ta’siridan himoyalangan holda hayot kechirish imkonini beradi.

Qulay atrof-muhitga ega bo‘lish huquqining samarali ta’minlanishi ekologik va sanitariya-gigiyena talablariga rioya etilishi bilan bevosita bog‘liq. Atmosfera

havosining ifloslanishi, ichimlik suvining sifati, chiqindilar bilan muomala qilish hamda yashash hududlarining ekologik holati yoshlarning sog‘lig‘i va hayot sifatiga ta’sir etuvchi asosiy omillardan hisoblanadi.

Yoshlarning ekologik huquqlarini ta’minlashning muhim yo‘nalishlaridan biri ekologik axborotning ochiqligini ta’minlashdir. Fuqarolar, jumladan yoshlar, o‘zlari yashayotgan hududdagi ekologik holat, mavjud ekologik xavflar va ularning oldini olish choralari haqida ishonchli ma’lumotga ega bo‘lishlari lozim.

Ekologik xavf tug‘diruvchi sanoat korxonalari, suv omborlari, gidrotexnika inshootlari va boshqa obyektlar faoliyati to‘g‘risidagi axborotning mavjudligi yoshlarning ekologik manfaatlarini himoya qilishda muhim ahamiyatga ega. Axborotga ega bo‘lish shaxsning ekologik qarorlar qabul qilish jarayonida ongli ishtirok etishiga yordam beradi.

Yoshlarning ekologik huquqlarini ta’minlashda davlatning ekologik siyosati alohida o‘rin tutadi. Atrof-muhitni muhofaza qilish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, chiqindilar bilan ishlash tizimini takomillashtirish va ekologik nazoratni kuchaytirishga qaratilgan chora-tadbirlar yoshlarning ekologik manfaatlariga xizmat qiladi.

Ekologik huquqlarni himoya qilishda yoshlarning ekologik madaniyatini yuksaltirish ham muhim omil hisoblanadi. Ekologik madaniyat shaxsning tabiatga nisbatan mas’uliyatli munosabati, ekologik qonunchilik talablariga rioya qilishi va tabiiy boyliklarni asrashga qaratilgan xulq-atvorida namoyon bo‘ladi.

Ekologik tarbiya oilada, maktabgacha va umumiy o‘rta ta’lim muassasalarida uzviy va izchil tashkil etilishi lozim. Yosh avlodda tabiatga mehr-muhabbat, tabiiy resurslarni asrash va ekologik mas’uliyat hissini shakllantirish uzoq muddatli ekologik xavfsizlikning muhim shartidir.

Muhokama. Yoshlarning ekologik huquqlarini himoya qilish masalasini faqat ekologik qonunchilik doirasida ko‘rib chiqish yetarli emas. Mazkur masala inson huquqlari, sog‘liqni saqlash, ta’lim, davlat boshqaruvi va fuqarolik jamiyati institutlari faoliyati bilan uzviy bog‘liq. Shu sababli yoshlarning ekologik huquqlarini ta’minlash kompleks yondashuvni talab etadi.

Birinchidan, ekologik ta’lim tizimini yanada takomillashtirish zarur. Ta’lim jarayonida ekologik bilimlarni faqat nazariy shaklda berish bilan cheklanmasdan, amaliy ko‘nikmalarni shakllantirishga ham e’tibor qaratish lozim. Yoshlarning ekologik loyihalar, ko‘kalamzorlashtirish tadbirlari va jamoatchilik tashabbuslarida ishtirok etishi ekologik mas’uliyatni oshiradi.

Ikkinchidan, yoshlarning ekologik axborotga bo‘lgan huquqini amalga oshirish mexanizmlarini rivojlantirish talab etiladi. Ekologik ma’lumotlarning tushunarli, ochiq va yoshlar uchun qulay shaklda taqdim etilishi ularning ekologik muammolarga befarq bo‘lmasligiga xizmat qiladi.

Uchinchidan, ekologik qarorlar qabul qilish jarayonida yoshlarning ishtirokini kengaytirish muhimdir. Yoshlar tashkilotlari, ta’lim muassasalari va fuqarolik

jamiyati institutlari orqali ekologik muammolarni muhokama qilish hamda takliflar ishlab chiqish imkoniyatlarini kengaytirish maqsadga muvofiq.

To‘rtinchidan, ekologik huquqbuzarliklarning oldini olishda huquqiy targ‘ibot ishlarini kuchaytirish lozim. Ekologik huquq va majburiyatlar to‘g‘risidagi bilimlarning yetarli darajada shakllanmaganligi ayrim hollarda tabiatga nisbatan mas’uliyatsiz munosabatning kelib chiqishiga sabab bo‘lishi mumkin.

Shuningdek, yoshlarning ekologik huquqlarini himoya qilishda davlat organlari va jamoatchilik o‘rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish talab etiladi. Ekologik muammolarni faqat davlat organlarining faoliyati orqali hal etish murakkab bo‘lib, bunda har bir fuqaro, ayniqsa yoshlar faol ishtirok etishi zarur.

Yoshlarning ekologik huquqlarini himoya qilish samaradorligi ekologik huquqlar va ekologik majburiyatlar o‘rtasidagi muvozanatga ham bog‘liq. Shaxs qulay atrof-muhitga ega bo‘lish huquqidan foydalangan holda atrof-muhitni asrash majburiyatini ham unutmasligi lozim.

Shu nuqtai nazardan, ekologik madaniyatni shakllantirish faqat huquqiy ta’sir choralari bilan emas, balki ma’naviy-axloqiy tarbiya orqali ham amalga oshirilishi zarur. Tabiatni asrashga bo‘lgan ichki mas’uliyat va ekologik qadriyatlarning shakllanishi ekologik huquqbuzarliklarning oldini olishda samarali vosita bo‘lishi mumkin.

Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar va zamonaviy axborot-kommunikatsiya vositalaridan foydalanish yoshlarning ekologik huquqlarini amalga oshirish imkoniyatlarini kengaytirishi mumkin. Xususan, ekologik holatga oid ma’lumotlarni elektron platformalar orqali ochiq e’lon qilish, ekologik muammolar yuzasidan jamoatchilik fikrini o‘rganish hamda ekologik tashabbuslarni onlayn muhokama qilish yoshlarning faolligini oshirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, bunday axborotlarning ishonchliligi, tezkorligi va tushunarliligi ta’minlanishi muhimdir.

Yoshlarning ekologik huquqlarini samarali himoya qilish uchun ekologik muammolarning oldini olishga qaratilgan institutsional mexanizmlarni ham kuchaytirish lozim. Bunda davlat organlari, ta’lim muassasalari, yoshlar tashkilotlari, nodavlat notijorat tashkilotlari va mahalliy hamjamiyatlar o‘rtasidagi hamkorlikni tizimli yo‘lga qo‘yish muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur hamkorlik yoshlarning ekologik tashabbuslarini qo‘llab-quvvatlash, ularning huquqiy manfaatlarini himoya qilish va ekologik qarorlar qabul qilish jarayonidagi ishtirokini kengaytirish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadi.

Xulosa. Tadqiqot natijasida yoshlarning ekologik huquqlarini himoya qilish zamonaviy huquqiy siyosatning muhim yo‘nalishlaridan biri ekanligi aniqlandi. Ekologik muhitning holati yoshlarning sog‘lig‘i, hayot sifati va kelajakdagi rivojlanish imkoniyatlariga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

Birinchidan, yoshlarning qulay va xavfsiz atrof-muhitga ega bo‘lish huquqini ta’minlash mexanizmlarini yanada takomillashtirish zarur. Bunda ekologik

xavflarning oldini olish va atrof-muhit holati ustidan samarali nazorat o‘rnatish muhim ahamiyatga ega.

Ikkinchidan, ekologik axborotning ochiqligi va undan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish lozim. Yoshlar ekologik holat va mavjud xavflar haqida o‘z vaqtida hamda ishonchli ma’lumotga ega bo‘lishlari kerak.

Uchinchidan, ta’limning barcha bosqichlarida ekologik ta’lim va tarbiyani kuchaytirish maqsadga muvofiq. Ekologik madaniyatni shakllantirish yoshlarning nafaqat o‘z huquqlarini anglashiga, balki ekologik majburiyatlariga mas’uliyat bilan yondashishiga ham xizmat qiladi.

To‘rtinchidan, yoshlarni ekologik qarorlar qabul qilish va ekologik tashabbuslarni amalga oshirish jarayonlariga keng jalb etish zarur. Bu ularning fuqarolik faolligini oshirish va ekologik muammolarga mas’uliyatli munosabatini shakllantirishga yordam beradi.

Umuman olganda, yoshlarning ekologik huquqlarini himoya qilish inson huquqlarini ta’minlash, ekologik xavfsizlikni mustahkamlash va barqaror rivojlanishga erishishning muhim shartlaridan biridir. Mazkur huquqlarning samarali ta’minlanishi bugungi yoshlarning manfaatlarinigina emas, balki kelajak avlodlarning munosib hayot kechirishi uchun ham huquqiy va ijtimoiy zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 30-oktabrdagi PF-5863-son Farmoni bilan tasdiqlangan “2030-yilgacha bo‘lgan davrda O‘zbekiston Respublikasining atrof-muhitni muhofaza qilish konsepsiyasi”.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston — 2030” strategiyasi to‘g‘risidagi Farmoni.
3. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. Yangi tahrir. 2023-yil 30-aprel. – Toshkent, 2023. Konstitutsiyaning 49-moddasida fuqarolarning qulay atrof-muhit va uning holati to‘g‘risidagi ishonchli axborotga bo‘lgan huquqi belgilangan.
4. O‘zbekiston Respublikasining “Ekologik nazorat to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘RQ-363-son, 2013-yil 27-dekabr. Mazkur qonun ekologik nazorat sohasidagi munosabatlarni tartibga soladi.
5. O‘zbekiston Respublikasining “Tabiatni muhofaza qilish to‘g‘risida”gi Qonuni, 754-XII-son, 1992-yil 9-dekabr.
6. O‘zbekiston Respublikasining “Ekologik ekspertiza, atrof-muhitga ta’sirni baholash va strategik ekologik baholash to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘RQ-1036-son, 2025-yil 24-fevral.

FAN VA TA'LIM YANGILIKLARI
JURNALI

2026-yil
9-son

Muassis - "FAN VA INNOVATSIYA YANGILIKLARI" MCHJ
Jurnal hamkori - «PROFI UNIVERSITY»

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 2024-yil 24-may kuni № 454068-sonli guvohnoma bilan ro'yxatga olingan.

Jurnal 2024-yilda tashkil etilgan, 1 oyda bir marta o'zbek, tojik, qozoq, qirg'iz, qoraqalpoq, rus va ingliz tillarida nashr etiladi.

Tahririyat manzili: 190110, Toshkent shahri Uchtepa tumani, Bog'iston MFY, 14-mavze, 8-uy.

Telefonlar: +998 90 749 00 00
+998 90 749 77 77
+998 91 902 05 01
E-mail: saen_2024@mail.ru
Jurnal sayti: www.saen.uz
Telegram kanali: **https://t.me/saen_2024**

Maqolada keltirilgan fakt va ma'lumotlarning to'g'riligi uchun mualliflar mas'uldirlar.

"Fan va ta'lim yangiliklari" ilmiy-amaliy jurnali Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining qarori (25.08.2025 y., №374/5) bilan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

ISSN: 3093-8694